

Кузьма Чорны: перавыданне з каментарыямі

Днямі ў Цімкавічах прэзентавалі першы том навуковага збору твораў Кузьмы Чорнага ў 12 тамах з каментарыямі, які выйшаў у выдавецтве «Беларуская навука».

Ён падрыхтаваны ў Інстытуце літаратуразнаўства імя Янкі Купалы Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі з улікам дасягненняў сучаснай навукі і практыкі. Гэта чацвёртае навукова каментаванае выданне спадчыны класіка нацыянальнай літаратуры.

Госці са сталіцы Юлія Амосава і Алена Васілевіч (справа) гутараць з вучнем Пятром Скалоўскім, загадчыкам філіяла Людмілай Ніжэвіч і намеснікам дырэктара школы Наталляй Прохаравай

Як звычайна, штогод прыкладна каля 22 лістапада (дзень смерці пісьменніка) у філіяле «Літаратурны музей Кузьмы Чорнага» ўстанова «Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры» праводзяць дзень ушанавання памяці Кузьмы Чорнага — беларускага класіка, празаіка, публіцыста, перакладчыка, драматурга, крытыка і стваральніка першага беларускага рамана, нацыянальнай сацыяльна-псіхалагічнай і інтэлектуальна-філасофскай прозы. Творца пакінуў багатую літаратурную спадчыну, яго творы ўключаны ў праграму агульнаадукацыйнай школы і ВНУ, папулярныя за межамі краіны, яго імя названа школа і вуліца ў Цімкавічах, імя пісьменніка таксама нададзена вуліцам у Мінску, Бабруйску, Нясвіжы, Слуцку, Капылі.

— У параўнанні з папярэднімі зборамі твораў (у 6 т.: 1954–1955; у 8 т.: 1972–1975 і ў 6 т.: 1988–1992) корпус выдання павялічаны за кошт матэрыялаў, якія не друкаваліся ці былі змешчаны толькі на старонках перыёдыкі і зборнікаў. Іншыя рэдакцыі пададзены асобным раздзелам у асноўным корпусе адпаведных тамоў. Значна пашыраны раздзел «Каментарыі», — расказала загадчык аддзела выданняў і тэксталагіі Інстытута літаратуразнаўства Алена Васілевіч.

У кнігу ўвайшлі раннія апавяданні 1921–1925 гг., якія друкуюцца ў адпаведнасці з апошняй творчай волі аўтара. У тэкстах узноўлена мова пісьменніка, адлюстраваны дыялектычныя асаблівасці лексічных адзнак і іх граматычных форм (нам будзе даволі цікава знайсці шмат слоў, якія характэрны толькі для нашай мясцовасці).

— Кніга таксама змяшчае навуковыя каментарыі (гісторыка-літаратурны, тэксталагічны, рэальны), якія ўключаюць звесткі пра ўсе вядомыя на момант падрыхтоўкі друкавання крыніцы твораў, месца першай публікацыі і датаванне твораў, тлумачэнне гісторыка-літаратурных падзей, асоб, цытат з твораў іншых пісьменнікаў і г.д., — прадаўжае галоўны

бібліяграф Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Юлія Амосава. — Пры падрыхтоўцы выдання выкарыстаны аўтаграфы, машынапісы, іншыя архіўныя матэрыялы, якія захоўваюцца ў Цэнтры даследаванняў старадрукаваных выданняў і рукапісаў ЦНБ імя Якуба Коласа, Беларускам дзяржаўным архіве-музеі літаратуры і мастацтва, Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі, а таксама ў прыватным архіве нашчадкаў пісьменніка. У аснову збору твораў пакладзены жанрава-храналагічны прынцып: т. 1–3 — апавяданні, т. 4 — аповесці, т. 5–8 — раманы, т. 9 — п'есы, т. 10 — незавершаныя творы, т. 11–12 — літаратурна-крытычныя і публіцыстычныя артыкулы, эпістальярная спадчына, дзённікі.

Загадчык філіяла «Літаратурны музей Кузьмы Чорнага» Людміла Ніжэвіч прэзентавала выставу, якая стала вынікам сумеснага фоталенару «Родныя мае мясіны», праведзенага сумесна з фотаклубам «Мінск». Загадчык Цімкавіцкай сельскай бібліятэкі Вольга Радкевіч вяла імпрэзу, у якой былі прапанаваны беларускія найгрышы, выкананыя выкладчыкамі мясцовай ДШМ Александрам Карповічам і Веранікай Зянько, а таксама песня «Мой родны кут», якую кудоўна праспявала загадчык Руднянскага СДК Ксенія Валюшына. У прэзентацыі прынялі ўдзел педагогі і вучні мясцовай школы.

Меркаваннем дзеліцца адзінаццаці-класнік Цімкавіцкай СШ Пётр Скалоўскі:

— Хачу падзякаваць за такое цікавае мерапрыемства. Было вельмі прыемна ўбачыць на свае вочы і пачуць выступленні цікавых людзей са сталіцы, даведацца пра нашага славутага земляка нешта новае, хаця, здавалася б, мы ўжо ўсё пра яго добра ведаем. Вельмі спадабалася падача матэрыялу: мы ўсё з захапленнем слухалі. Многія з нас жа падалі набыць першы том.

Сяргей КОЗЕЛ. Фота аўтара